

de kor

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBEREN
Opgericht 12 November 1939

Nr. 50

5e Jaargang Nr. 2

medio Februari 1955

DE ALGEMENE JAARVERGADERING!

Thans volgt een kort verslag over de Algemene Jaarvergadering, welke op 15 Januari 1955 in Diergaarde Blijdorp te Rotterdam werd gehouden. Daar het niet in de bedoeling ligt, DE KOR te vullen met een uitvoerig overzicht, zullen slechts die punten worden behandeld, waarvan het Algemeen Bestuur meent, dat ze de leden zullen interesseren.

Aanwezig waren de Heren:

Dr C. van der Meer, Algemeen Voorzitter;

J.P.J. Turlings, Algemeen Secretaris;

G.G.P. Wouda, 1e Algemeen Commissaris;

J.H. Kroon, 2e Algemeen Commissaris;

M. Minderhoud, Afdelingsvertegenwoordiger van de Gewestelijke Afdeling
ZEELAND, NOORD-BRABANT EN LIMBURG;

K.F. Gelink, Afdelingsvertegenwoordiger van de Plaatselijke Afdeling
'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN;

J.C. van Welzen, Afdelingsvertegenwoordiger van de Plaatselijke Afdeling
LEIDEN EN OMSTREKEN;

J. Bos Jr., Afdelingsvertegenwoordiger van de Plaatselijke Afdeling
ROTTERDAM EN OMSTREKEN;

J.C. van Egdon, Candidaat Algemeen Secretaris;

Van de Heren:

R.L. de Graaf, Afdelingsvertegenwoordiger van de Gewestelijke Afdeling
GRONINGEN, FRIESLAND EN DRENTE en

R.P. van der Griend, Afdelingsvertegenwoordiger van de Gewestelijke Afdeling
OVERIJSEL, GELDERLAND EN UTRECHT,

werd bericht ontvangen, dat zij met de te nemen besluiten accoord zouden gaan.

Jaarverslag Algemeen Secretaris

Dit verslag werd met algemene stemmen goedgekeurd. Binnenkort zal aan alle leden en donateurs een afschrift ervan worden toegezonden.

Jaarverslag Algemeen Penningmeester

In verband met onverwachte persoonlijke omstandigheden kon de

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen en/of illustraties alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming der Redactie.

Heer M. Bot de vergadering niet bijwonen, zodat dit verslag niet kon worden behandeld. Ook dit verslag zal t.z.t. aan alle Leden en Donateurs worden toegezonden. De Heren J. Bos Jr. en K.F. Gelink werden benoemd tot Lid van de Kascontrolecommissie.

Huishoudelijk Reglement

Dit reglement werd na de volgende wijziging met algemene stemmen aangenomen:

Artikel 5, laatste zin, moet gelezen worden als volgt: Plaatselijke en Gewestelijke Afdelingen mogen op een wijze, welke voor de gehele Vereniging van belang kan zijn (tentoonstellingen, propaganda-avonden en dergelijke) alleen dan in openbaarheid treden, wanneer over de gedetailleerde plannen betreffende deze activiteiten van te voren advies is ingewonnen van het Algemeen Bestuur.

Algemeen Bestuursverkiezing

Daar voor deze verkiezing de bepalingen van het Huishoudelijk Reglement van toepassing waren verklaard en geen tegencandidaten waren binnengekomen, werd het Algemeen Bestuur gekozen volgens de voordracht, zoals deze in DE KOR nr. 48 (12/1954) werd bekend gemaakt.

Lidmaatschaps-geld

Een belangrijk punt, dat niet op de agenda voorkwam, maar dat wel tijdens de vergadering naar voren werd gebracht, is een zeer teer punt, namelijk de verhoging van het lidmaatschaps-geld. Zoals de meeste Leden zullen weten, is de contributie van f 4,-- per jaar reeds geruime tijd ongewijzigd gebleven. Ondanks een aaneenschakeling van prijsverhogingen op elk gebied heeft het Algemeen Bestuur steeds getracht de eindjes aan elkaar te knopen en het is daarin tot nu toe geslaagd. Zelfs kon tot uitbreiding van DE KOR tot 12 pagina's worden overgegaan en mede door deze uitbreiding zal iedereen moeten toegeven, dat ons blad er de laatste tijd behoorlijk op vooruit is gegaan. De uitgaven voor DE KOR, die het grootste gedeelte van de inkomsten van B.M. opslokken, konden steeds betrekkelijk laag gehouden worden, omdat het stencillen gratis geschiedde. Dit laatste is thans niet meer mogelijk.

In de loop der tijd stelden diverse Leden de vraag of het mogelijk zou zijn DE KOR te drukken en van wat meer illustraties te voorzien. Het drukken van ons maandorgaan vergt echter per maand honderden guldens en is dus met ons huidige Ledental onmogelijk; het onderwerp illustraties heeft de volle aandacht van het Algemeen Bestuur, doch met de bestaande kaspositie wordt het een moeilijke kwestie.

Het komt er dus op neer de inkomsten van BIOLOGIA MARITIMA te verhogen en wel door: 1. verhoging van het Ledental en 2. contributieverhoging. Met algemene stemmen werd dan ook besloten het lidmaatschaps-geld vast te stellen op f 6,-- per jaar. Een keurig verzorgd maandblad, welks inhoud iedere liefhebber een schat van waardevolle gegevens biedt, een Dienst-Afdeling, die gratis dieren en wieren beschikbaar stelt, een jaarlijks Congres, tentoonstellingen, excursies enz. enz. zijn deze luttele verhoging van twee gulden per jaar -dat komt neer op, let wel, slechts 17 cent per maand- dan ook zeker waard!

De verhoging zal ingang per 1-1-1956; bij wijze van overgangsmaatregel zal, omdat het gebrek aan liquide middelen zich thans reeds doet gelden, de contributie over het jaar 1955 f 5,-- bedragen, met dien verstande, dat de aanvulling à f 1,-- een vrijwillige bijdrage zal zijn. Het Algemeen Bestuur hoopt, dat vorenstaande uiteenzetting van B.M.'s financiële moeilijkheden U duidelijk zal zijn en vertrouwt erop, dat alle Leden de noodzaak van genoemde contributieverhoging zullen inzien.

Namens het Algemeen Bestuur, J.C. van Egdom, Alg. Secr.

HET SUBTROPISCH- EN TROPISCH ZEE-AQUARIUM

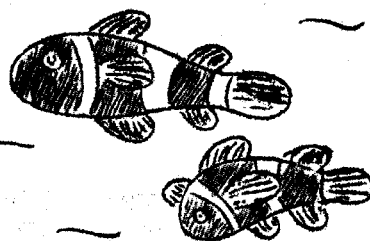
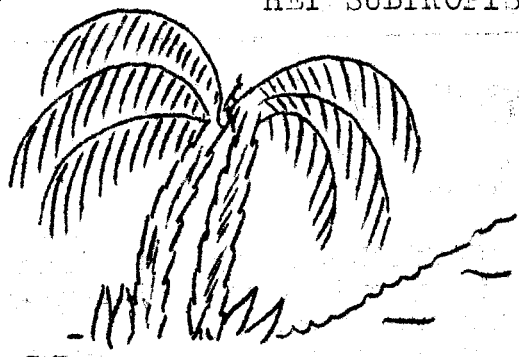
door
G.G.P. Wouda

XIV

FAUNA EN FLORA

ALGEMEEN

5

Teneinde een biologisch evenwicht in het zee-aquarium te verkrijgen, is het noodzakelijk, dat U niet alleen aandacht aan de grote dieren en planten besteedt, doch hierbij eveneens de kleinere dieren en wieren betreft. In het bijzonder moge ik wijzen op het grote belang van de aanwezigheid van zee-infusie en detritus in het zee-aquarium. Dit laatste is niet zozeer direct nodig voor alle vissen, dan wel voor de vele dieren, die een vastzittend of nagenoeg vastzittend leven leiden, zoals bijvoorbeeld Eendenmossels, Koraaldieren, Kokerwormen, Schelpdieren, Zee-anemonen en Zee-pokken.

Het bereiken van vorenbedoeld evenwicht pleeg ik -in tegenstelling tot het "natuurlijk biologisch evenwicht" in de vrije natuur- het "huiskamer biologisch evenwicht" in het (zee-)aquarium te noemen. Tussen beide soorten evenwicht bestaan tenslotte nog belangrijke uiterlijke verschillen, zoals bijvoorbeeld het in het zee-aquarium nagenoeg ontbreken van weersinvloeden, alsmede alle natuurlijke gevolgen daaraan verbonden.

Wil men in het zee-aquarium het gewenste evenwicht verkrijgen, dan moet men niet overhaast te werk gaan door allerlei grotere dieren tegelijk aan te schaffen met de bedoeling nu eens meteen volop leven in de brouwerij te hebben. Juist, omdat men zich -in tegenstelling tot het zoetwater-aquarium- in het zee-aquarium niet behoeft te beperken tot planten en vissen, is een goedbedoelde waarschuwing in vorenstaand opzicht voor sommigen, die al te hard van stapel willen lopen, niet overbodig.

Begint daarom met een bevolking van een of twee grotere diersoorten en probeer voor deze dieren een zoveel mogelijk met de vrije natuur overeenstemmend milieu te scheppen. Eerst wanneer U daarin de nodige routine heeft gekregen, is het tijd om er ook eens een volgende diersoort op na te gaan houden. Laten we daarbij toch niet vergeten, dat het bij een aquarium in het algemeen niet behoort te gaan om alleen een periodieke verzorging en voeding, doch dat het bovendien aankomt op verstandelijk waarnemen van hetgeen zich in het aquarium afspeelt. Indien U zich tot het laatste kunt opwerken, zult U ook destemeer kunnen genieten van de onderzeese subtropische- en tropische dieren- en plantenwereld en blijft U niet alleen zee-aquariumhouder, doch wordt U tevens zee-aquariumliefhebber!

Wanneer U een keus wilt maken uit de vele soorten dieren, kunt U om te beginnen een onderscheid maken tussen een rustig aandoende en een meer beweeglijke bevolking.

Onder de eerste kunt U hoofdzakelijk rangschikken een bevolking, welke een vastzittend of nagenoeg vastzittend leven leidt; hieronder vallen bijvoorbeeld de hierboven reeds genoemde diersoorten. Onder de tweede behoren de meeste vissen. Beide groepen doen bijvoorbeeld uit een oogpunt van kleurenpracht dikwijls niet voor elkander onder en,.... wilt toch van alles wat, dan zijn uit beide groepen interessante combinaties te maken. Voor alles echter: leert Uw dieren afzonderlijk kennen

PAGURUS BERNHARDUS (L)

Heremietkreeft

door

J.C. van Egdom

Tijdens één van mijn excursies naar de "Koffiehoek" op het eiland Tholen in December 1953 vond ik, behalve een overvloed van dieren en wieren voor mijn zee-aquarium, ook 2 Heremietkreeften.

Deze dieren hadden zich elk in een Wulkenhuis gevestigd en ofschoon ik hen wel wat groot achtte voor mijn bak, kroop het bloed waar het niet gaan kon en besloot ik hem mee naar huis te nemen. Daar de grootste medegebrachte potten reeds behoorlijk gevuld waren, moesten de beide Heremietkreeften een 1-liter weckglas voor lief nemen; niettegenstaande deze kleine behuizing verliep het transport uitstekend en bleven ze in een prima conditie.

Thuis gekomen werd het water van één van mijn zee-aquaria (± 70 liter) eerst voor ongeveer de helft vervangen door vers uit Tholen medegebracht water. Bij het opnemen van de temperatuur bleek echter, dat er tussen het Tholense water en het water uit het aquarium een verschil bestond van $+ 10^{\circ}$ C. In verband hiermede werden de dieren eerst in een met vers zee-water gevuld volglas bakje gedaan. Dit bakje kreeg een plaatsje op de schoorsteenmantel, teneinde de dieren geleidelijk aan de hogere temperatuur te wennen. Toen de temperaturen ongeveer gelijk waren, werden de beide Heremietkreeften uit hun kleine ruimte verlost en in het grote zee-aquarium overgeplaatst.

De bevolking van deze bak bestond reeds uit enige Paarde-anemonen, een enkele Zee-anjelier, Steurkrabben en twee Slijmvissen; de bak was beplant met een paar flinke bossen Sponswier. Zoals reeds werd vermeld, was het zee-water voor ongeveer de helft vers, de andere helft was ongeveer 1 jaar oud. S.G. was mij niet bekend; temperatuur $+ 16^{\circ}$ C. De doorluchting vond plaats door middel van 1 uitstromer, grove luchtbelllen. Er werd permanent gefilterd, uitsluitend over grof rivierzand.

In het begin waren de Heremietkreeften wat onwennig, maar daar waren ze spoedig overheen. Er werd flink geklommen, vooral in het Sponswier, zodat de bak spoedig in een chaos was veranderd. Deze toestand bleef zo een paar dagen en toen kwam het merkwaardige.

De (korte) ervaring, welke ik met Heremietkreeften heb gehad, is, dat zij elkaar doorgaans niet zo best verdragen en dat het meestal op vechtpartijen uitloopt. Bij mijn Tholense dieren was dit echter niet het geval. Ze wandelden rustig over elkaar heen, zonder dat dit op ruzie uitliep. Toen ik echter op een morgen mijn dagelijkse controle hield, bemerkte ik, dat één van de dieren boven op het huis van de ander zat en dit huis met beide scharen vasthield. Hier bleef het echter niet bij; hij (zij?) wilde wandelen en toch de partner niet in de steek laten. Het gevolg hiervan was, dat de partner zonder meer met behulp van één schaar werd meegesleept. Dit laatste bepaalde zich niet alleen tot het wandelen over het bodemzand, maar werd ook gehandhaafd, toen grote rotsen werden beklommen. Het hoogste punt, dat op die manier bereikt werd, lag vlak onder de oppervlakte van het water in de 40 cm hoge bak. Toen was het blijkbaar genoeg, want de meegesleepte Heremietkreeft werd zonder meer losgelaten en rolde van de rotsen weer op het zand.

Dit spelletje van meeslepen herhaalde zich regelmatig in de eerstvolgende dagen. Toen ik op een avond echter thuiskwam - dat was ongeveer 2 weken, nadat ik de Heremietkreeften had gevangen - zaten ze beide vis à

vis vlak voor de voorruit op het zand. Geïnteresseerd bleef ik er naar kijken, om te zien wat er nu weer zou gebeuren.

Plotseling grepen de scharen in elkaar, daarna de poten en toen richtten de dieren zich tegen elkaar op -zoals bijvoorbeeld een hond dit doet tegen zijn baas- zich verder met scharen en poten aan elkander vasthoudende. Vervolgens verlieten de achterlijven eerst gedeeltelijk de respectievelijke Wulkenhuizen; daarna kwamen ze er geheel uit, werden naar elkaar toegebracht en tegen elkaar gewreven. Dit laatste duurde slechts enkele seconden, waarna beide dieren op echter Heremietenmanier als een flits in hun woning doken.

Omdat alles zeer vlug gebeurde, zijn mij verdere bijzonderheden ontgaan. Daar ik de dieren in verband met hun grootte bovendien enkele dagen later heb weggegeven, ben ik ook niet meer in staat geweest verdere waarnemingen te doen.

Hoewel men met het nemen van conclusies nooit te voorzichtig kan zijn, vraag ik mij toch af, of het voorgaande niet een vorm van paring geweest is. Ik heb er diverse boeken op nageslagen, maar nergens heb ik een beschrijving kunnen vinden van de wijze, waarop de paring bij Heremietkreeften plaats vindt.

Misschien is er onder onze Leden iemand, die soortgelijke gedragingen, als hiervoor omschreven, heeft waargenomen. Mocht dit het geval zijn, dan zou het interessant zijn, indien dit ook eens in DE KOR werd vermeld. Wellicht is het dan mogelijk weer een klein sluiertje op te lichten van één der vele problemen, welke de zee ons voorzet!

OVER SUBSTRATEN GESPROKEN!

door

R.H. Dammler

--

Het was Zondagmiddag 9 Januari 1955 laag water aan de kust te Scheveningen, zodat ik gehuld in een dikke jas en voorzien van een paar stevige laarzen het Noorderhavenhoofd aldaar opstapte met de bedoeling er wat te verschalken voor mijn zee-aquarium. Hoewel ik -gezien de koude- niet behoefde te rekenen op een rijke aanwinst, leverde dit uitstapje mij toch iets interessants op.

Aan de kop van bedoeld havenhoofd stonden namelijk enige vissers, die met behulp van hun werphengel op hun manier iets trachtten buit te maken. Op een gegeven moment haalde een dezer vissers zijn lijn in en haalde een Bot van ongeveer 25 cm lengte op. Dit is op zichzelf natuurlijk geen bijzonderheid, maar wat ik wel vreemd vond, was de wonderlijke kleur van de rugzijde van deze vis. Ik maakte mij als zee-aquariumliefhebber bekend en kreeg terstond het dier ter beschikking. In een achtergebleven plasje tussen de rotsen gelegd, bleek de rug van deze Bot te zijn bezet met een groene Darmwiersoort, die in het water mooi rechtop ging staan. De lengte van dit wier varieerde van 1,5 tot 3 cm. Het was een wonderlijk gezicht en vormde een, voor het dier zelf misschien onvermoede, prachtige camouflage!

Hiermede was de verrassing nog niet afgelopen, want korte tijd later haalde een der andere vissers een Schar ter lengte van ongeveer 15 cm op en ook dit dier bleek een gast te herbergen. Vanaf de kop gerekend, zat even achter de borstvin op de rug een beige verhevenheid, welke op een gesloten Zee-anemoon geleek. Ook deze vis werd in het plasje tussen de rotsen gelegd; even later ontplooidde de bewuste verhevenheid zich en bleek een mooie beige Zee-anjelier te zijn met een doorsnede van ongeveer 2 cm.

Daar ik zulke gevallen van samenleving nog niet kende, zou ik het zeer op prijs stellen via DE KOR te vernemen, wie ook iets dergelijks kent!

INKTVISSEN
door
J.P.J. Turlings

I

Deze keer wil ik eens een zeer eigenaardige bewoner van de zee met U bespreken, namelijk de Inktvis.

Wanneer men zo in het algemeen vraagt wat nu eigenlijk een inktvis is, dan ontvangt men hierop meestal geen antwoord. Soms weet iemand iets van het zeeschuim of sepia af, dat in vogelkooien gebruikt wordt, maar dan houdt ook gewoonlijk de kennis op, want de wetenschap, welke in geïllustreerde bladen verspreid wordt in de vorm van griezilverhalen, kan men bezwaarlijk kennis noemen.

Weet U bijvoorbeeld het antwoord op de vragen: "Waar leeft de Inktvis, wat eet hij en hoe is hij gebouwd?" Neen? Wel, dan is het tijd, dat daar iets aan gedaan wordt. Zegt U ja, och, leest U dan toch maar verder, dan frist U Uw geheugen weer eens op.

Ik zal eerst de vraag "Hoe is een inktvis gebouwd?" voor U trachten te beantwoorden. Hiervoor zullen we de systematische tekening (figuur 1) eens bekijken. Zo op het eerste gezicht zit daar niets "natuurlijks"

in en dat is ook niet zo verwonderlijk. Wanneer er namelijk sprake kan zijn van rare kostgangers, dan is dat hier zeker het geval, hetgeen U straks wel zal blijken.

Wilt U de inktvis in zijn natuurlijke stand zien, dan moet U de tekening een kwart slag naar rechts draaien. Onderaan in figuur 1 ziet U zowel de kop (A) als de poten (B). Vandaar, dat de gehele familie Koppotigen genoemd wordt of beter de Cephalopoda. Deze poten doen echter ook dienst als grijpparmen.

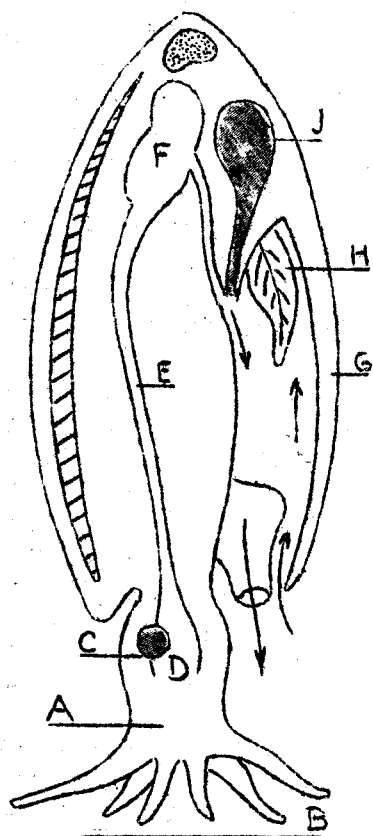
Verder ziet U in de kop, op een meer natuurlijke plaats, de ogen (C) en de mondopening (D), welke ongeveer in de vorm van een trechteropening tussen de armen ligt. Het wijde gedeelte van de trechter wordt gevormd door de vangarmen, welke aan de basis vergroeid zijn; de trechteropening is dan de mond.

Vervolgens komen we de slokdarm (E) en de maag (F) tegen. Links daarvan, in werkelijkheid dus op de rug, bevindt zich de schelp. Dit laatste komt in deze vorm voor bij de Sepia, waarvan de tekening een schematisch beeld geeft.

Rechts op de tekening vinden we dan het bijzondere mechaniek, dat de inktvis gebruikt om zich te camoufleren, om te ademen en om te zwemmen.

Onder het lichaam bevindt zich namelijk een huidplooi, de mantel (G), welke de mantelholte omsluit. Hierin liggen de kieuwen (H) en mondt de inktzak (J) uit, terwijl vooraan de trechter (K) ligt. De Inktvis zwemt nu op de volgende

manier. Hij zet de mantel uit, waardoor het volume van de mantelholte groter wordt. Het verse water loopt nu volgens de pijl (zie figuur 1) de mantelholte binnen en komt in aanraking met de kieuwen, waardoor de inktvis zuurstof kan opnemen. Vervolgens trekt de inktvis de mantel plotseling sterk samen; daardoor komt het water onder druk te staan en

INKTVIS
Fig. 1

sput door de trechter naar buiten. Tengevolge van de weerstand, welke het water bij het naar buiten spuiten ondervindt, schiet de inktvis dan in tegengestelde richting -dus achterwaarts- weg. Met het voorgaande is thans in korte trekken de bouw, alsmede de wijze van ademen en zwemmen besproken.

De wetenschap deelde de Cephalopodaë in bij de Molluscaë of Schelpdieren. Het enige, dat zij echter op het eerste gezicht gemeen hebben, is de schelp, doch ook dat is zelfs niet altijd het geval. Voor de niet-wetenschapsmensen zijn er eerder meer verschillen dan overeenkomsten. Daar heeft U bijvoorbeeld de ogen. De Molluscaë zijn hoogstens iets lichtgevoelig, hetgeen betekent, dat zij op verschillen tussen licht en donker reageren. De Cephalopodaë of Inktvissen zijn echter heel wat beter voorzien. Zij hebben een stel ogen, dat veel gevoeliger is, dan de lichtgevoelige cellen van de Molluscaë. Zij kunnen dan ook voorwerpen waarnemen. Een vergelijking met het menselijk oog is ietwat sterk, maar geeft in elk geval een beter beeld van de mogelijkheden, dan een vergelijking met de lichtgevoelige cellen van de Schelpdieren. De Cephalopodaë worden naar gelang van het aantal kieuwen onderverdeeld in Tetrabranchiata of Vierkieuwigen en Dibranchiata of Tweekieuwigen.

De Tetrabranchiata hebben een schelp, welke enigszins gelijk is op die van de Molluscaë. In de prae-historie omvatte deze groep een zeer groot aantal vertegenwoordigers; in de gesteenten uit de geologische tijdvakken Jura en Krijt vinden we vele resten van deze groep met een schelp in de vorm van een ramshoorn. De enige vertegenwoordiger met een dergelijke schelp, die nu nog voorkomt, is de *Spisula spisula* (L), afgebeeld in figuur 2. Hier ziet U ook, dat de schelp binnen het lichaam ligt en dus meer ter versterking dan ter beveiliging dient.

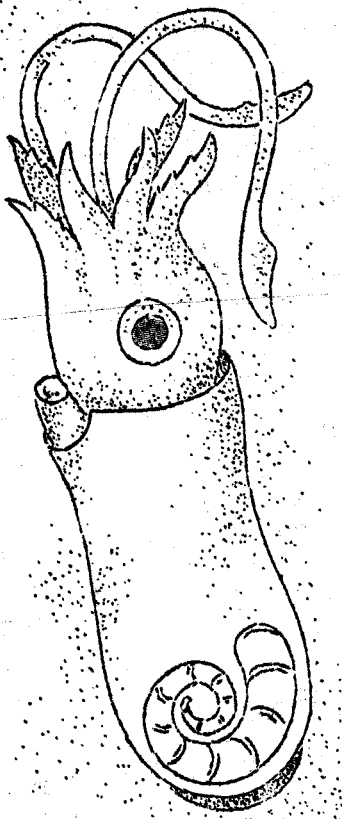
Een vertegenwoordiger van de Dibranchiata is de *Papiernautilus*. Verschillende Uwer zullen daarvan wel eens een afbeelding gezien hebben. Dit dier vormt een volledige schelp, waarin het zich kan terugtrekken.

Ziet U wel, zult U zeggen, hier hebben we dan toch een echt "schelp"-dier. Och, juicht U nog niet te vroeg; wel heeft hij een schelp -of beter gezegd, zij, want alleen het wijfje heeft er een- maar deze wordt niet zoals bij de Molluscaë door een mantel gevormd en is evenmin bij de geboorte aanwezig. Neen, 10-12 dagen oud beginnen de vangarmen van de kleuter een stof af te scheiden, welke, blootgesteld aan water en lucht, verhardt; daaruit wordt dan een papierdunne schelp opgebouwd.

Zelfs bij een zeer zware beschadiging kan de *Papiernautilus* haar schelp weer herstellen en daarin verschilt zij dan ook weer met de Molluscaë, die alleen betrekkelijk kleine beschadigingen kunnen herstellen.

De voortplanting bij de *Papiernautilus* is wel heel bijzonder.

Aan de ontdekking van de wijze, waarop deze voortplanting plaats vindt, is een interessante geschiedenis verbonden, waarvan U het verband met het voorgaande in den beginne wel niet direct zult begrijpen..... (wordt vervolgd)

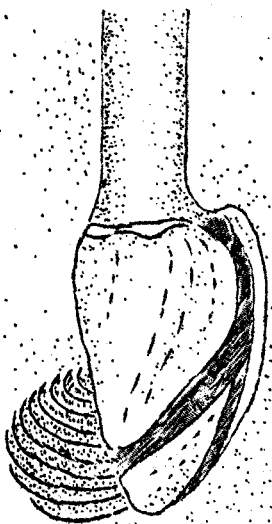

SPISULA SPISULA (L)
Fig. 2

EEN AARDIGE VONDST TIJDENS STORMWEER

door
G.G.P. Wouda

Tijdens of na dagen van stormweer is het dikwijls interessant een onderzoekingstocht langs strand of dijken te maken. Zaterdagmiddag 13 November 1954 maakte ik met mijn 5-jarig zoontje een dergelijk tochtje langs het strand benoorden de boulevard van Scheveningen. De zeer was reeds enige dagen onstuimig geweest tengevolge van een stevige Zuid-Westen wind, welke naderhand overging in een dito Noord-Wester. Deze combinatie van windrichtingen is zeer gunstig om vanuit de Atlantische Oceaan via Het Kanaal de Noordzee opgestuwde drijvende of losgeslagen zeedieren en wieren op het Nederlandse Westkust te doen aanspoelen. Reeds meerdere malen had ik bij dergelijke gelegenheden interessante vondsten gedaan. Ook nu weer was de tocht niet te vergeefs. In de nabijheid van strandpaal 98 werd mijn aandacht getrokken door enkele effen witte plekje tussen het aanspoelsel. Het bleken enige *Lepas spec.* (Eendenmossels) te zijn, die van hun substraat (ondergrond) waren losgeslagen. Mijn zoontje -een echte zee-aquariaan in den dop- ontdekte een tiental meters verder nog enige kleinere exemplaren, doch jammergenoeg waren deze te veel beschadigd om nog op hun behoud voor het zee-aquarium te kunnen rekenen. Alle dieren werden echter in een pot met zee-water gedaan en thuisgekomen langzaam op hogere temperatuur gebracht. Tijdens de hierbij gebezigde doorluchting bleek het grootste exemplaar ogenschijnlijk onbeschadigd te zijn. Des avonds bracht ik de levende dieren over in mijn grote subtropische/tropische zeebak, waarin de temperatuur op dat moment 23° C. bedroeg. De kleine exemplaren bleken inmiddels niet meer in staat te zijn hun schaalstukken zover te openen, dat hun cirren (rankpoten, grijporganen) zich geheel konden ontplooiën. Het grote onbeschadigde exemplaar werd met de pedunculus (voet) zodanig in een spleet van de rotspartij bevestigd, dat het dier vrij kon hangen. De schaalstukken van de gevonden dieren waren effen wit, op de aan de voet grenzende rand van de scuta (grootste gepaarde schaalstukken) na, welke van donker- naar lichtoranje verliep. De paarsbruine voet had bij het grootste exemplaar in uitgestrekte toestand een lengte van ongeveer 7 cm en een grootste middellijn van $\frac{3}{4}$ cm. Laatstbedoeld exemplaar vertoonde kort na het overbrengen in het verwarmde zee-aquarium een grote levendigheid. De voet kromde zich van links naar rechts of omgekeerd, terwijl de fraaigevormde meer donkerpaars dan bruin gekleurde rankpoten of grijporganen met rustige tussenpozen geheel van tussen de schaalstukken werden uitgestoken, vervolgens een tiental seconden in uitgestrekte toestand werden gehouden, om dan plotseling met een snelle beweging weer te worden ingetrokken. hoewel in bedoeld zee-aquarium volop zee-infusie en detritus aanwezig is, probeerde ik het dier bovendien met zeer kleine stukjes Mosselvlies, rauw Rundvlees en Tubifex te voederen. Deze grotere voedselbrokjes werden wel door de rankpoten naar binnen gehaald, doch zodra deze weer naar buiten kwamen, bleek dit voedsel eveneens weer mee te komen. Na elke verdere binnenwaartse beweging schoof zo'n stukje echter iets naar binnen op; totdat op een gegeven moment de Eendenmossel wat langer gesloten bleef en bij de daarop vol-

LEPAS SPEC.
(Eendenmossel)

gende ontplooiing het voedselbrokje bleek te zijn verdwenen. Van de drie hiervoor genoemde grotere voedselsoorten bleek de Tubifex de meeste moeite op te leveren en ik heb dan ook niet kunnen waarnemen, dat hiervan iets naar binnen gewerkt werd.

Vier dagen had ik plezier van deze fraaie aanwinst, doch de vijfde dag bleek de Eendenmossel uit de rotsspleet te zijn losgeraakt en op de zandbodem van mijn zee-aquarium te liggen. Vermoedelijk is dit gebeurd door de bewegingen van de voet van het dier, zoals ik reeds enige dagen tevoren ook bemerkte had.

Twee Garnalen deden zich tegoed aan het voor hen eetbare gedeelte....!

SERVICE VAN DE LEDEN VOOR DE LEDEN

Vanaf 15 Februari 1955 staan, zolang de voorraad strekt, de volgende zeedieren ter beschikking:

a. Droog te verzenden

1. Paarden-anemonen (Actinia equina)	Gratis
2. Alikruiken (Littorina littorea)	"
3. Muiltjes of Slippers (Crepidula fornicata)	"

b. In zee-water te verzenden

1. Steurkrabben (Palaemonetes varians)	"

Leest voor het aanvragen en inzenden de aanwijzingen in DE KOR nr. 49.

IMPORT VAN MIDDELLANDSE ZEE-DIEREN

In verband met de nog steeds voortdurende vorstperiode heeft bovenvermelde import -zie hiervoor tevens de mededelingen, opgenomen in DE KOR nrs. 47 (11/1954) en 49 (1/1955)- nog niet kunnen plaats vinden. -- W.

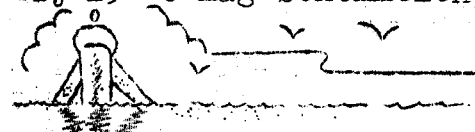
IMPORT VAN ZEE-DIEREN UIT DE GOLF VAN BISKAJE

Evenals voor de vorengenoemde import, blijkt ook voor deze import -zie hiervoor tevens de publicaties, opgenomen in DE KOR nrs. 48 (12/1954) en 49 (1/1955)- gezien de grootte van de gedane bestellingen, een zeer behoorlijke belangstelling te bestaan. Opmerkelijk is hierbij, dat ook het kleine grut, zoals Huisjesslakken e.d., in trek is; wel een stimulans hiermede bij de komende importen rekening te houden. -- W.

HEEFT U NOORDZEE-WATER NODIG?

Uit onze Gewestelijke Afdeling NOORD-HOLLAND BENOORDEN HET IJ werd bericht ontvangen, dat door de enorme hoeveelheden zoet water, welke gedurende de laatste weken door de Rijn naar zee zijn gevoerd, het zoutgehalte van het water in de Noordzee sterk is teruggelopen.

Wilt U bijvoorbeeld om de een of andere reden het water in Uw Noordzee-aquarium ververset, let dan goed op het soortelijk gewicht, dat bij 15° C mag schommelen tussen 1,022 en 1,024. -- W.

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1955)

26 Februari 0.25 u. en 12.57 u.,	27 Februari 0.52 u. en 13.31 u.
5 Maart 7.54 u. en 20.27 u.,	6 Maart 8.53 u. en 21.19 u.
12 Maart 0.10 u. en 12.48 u.,	13 Maart 0.39 u. en 13.14 u.
19 Maart 5.18 u. en 18.12 u.,	20 Maart 6.45 u. en 19.26 u.
voor Westkapelle 2.30 uur vroeger,	voor Tholen 1.00 uur vroeger
voor Scheveningen 0.30 uur later,	voor IJmuiden 1.00 uur later,
voor Den Helder 3.30 uur later,	voor Delfzijl 4.30 uur vroeger.

NIEUWS UIT ONZE AFDELINGEN

--

'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN

Op Maandagavond 27 December 1954 kwam de afdeling 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN voor haar maandelijkse Bijeenkomst tesamen op het adres van ondergetekende. Nadat onze Voorzitter, de Heer G.G.P. Wouda, de aanwezigen van harte welkom had geheten, ging hij over tot het installeren van een nieuw lid. Daarna volgden enige Bestuursmededelingen, o.a. betreffende de waarneming van het Penningmeesterschap en de toevoeging van een extra naam aan die van de Afdeling. Met algemene stemmen werden aanzien van het laatste besloten een ook voor buitenstaanders aantrekkelijke en direct begrijpelijke Nederlandse naam te kiezen. Na een korte gedachtenwisseling aanvaardden de aanwezigen de reeds via de convocatie voor deze bijeenkomst gedane suggestie, zodat de volledige naam voortaan zal zijn: 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN ("HET ZEEPAARDJE"). Na een korte pauze hield de heer H.E. Dorsman uit 's-Gravenhage aan de hand van een prima verzorgde collectie schelpen een lezing, getiteld "Over Schelpen, Horentjes en nog wat". De tijd vloog om en voordat wij het wisten, wees de klok 23.45 uur aan, zodat de Voorzitter de Heer Dorsman moest verzoeken zijn lezing te beëindigen, daarbij tevens de wens uitsprekend in de nabije toekomst nog eens iets meer te horen over en te zien van zijn keurige verzameling. Weliswaar moest de bespreking van het zee-aquarium van de gastheer wegens tijdgebrek worden overgeslagen, doch dit deed niets af van het voldaan gevoel, waarmee de Leden naar huis gingen.- K.F. Gelink, Secr.

ROTTERDAM EN OMSTREKEN

Op Dinsdagavond 11 Januari 1955 hield de afdeling ROTTERDAM EN OMSTREKEN ("DE ZEESTER") wederom haar maandelijkse Bijeenkomst in Diergaarde Blijdorp. Ditmaal was het een conversatieavond.

Na de opening door de Voorzitter werd eerst enige tijd over enkele dieren, die doorgaans in een zee-aquarium worden gehouden, gesproken, zoals Heremietkreeftjes, Paarde-anemomen, Zee-anjelierien enz. enz. De voeding kwam hierbij ook ter sprake en het was bijvoorbeeld interessant te vernemen hoe de zeedieren in de diergaarde gevoederd worden en welk filtersysteem toegepast wordt. Met dit laatste was de conversatie weer op een geheel ander terrein beland en werden de meningen over het al of niet filteren weergegeven.

Hierna zette de Penningmeester uiteen hoe de stand van zaken was, nadat hij de bescheiden van de vorige Penningmeester geheel had bijgewerkt. Vervolgens werd nog gesproken over de door BIOLOGIA MARITIMA op 15 Januari 1955 te houden Algemene Jaarvergadering.

Inmiddels was het ongemerkt reeds laat geworden, zodat allen daarna spoedig huiswaarts keerden. -- J. Bos Jr., Secr.

NOORD-HOLLAND BENOORDEN HET IJ

Op Vrijdagavond 21 Januari 1955 kwam de Afdeling NOORD-HOLLAND BENOORDEN HET IJ voor haar derde maandelijkse Bijeenkomst tesamen ten huize van de Heer H. Ender te Bergen. De opkomst was minder goed dan wij gewoon zijn, daar door verschillende oorzaken niet minder dan drie Leden verstek moesten laten gaan.

Gelukkig trad op deze avond tot onze actieve Afdeling toe de Heer A. Blickman uit Nieuwendam, waardoor wij weer een enthousiast Lid rijker zijn geworden. Van belang is hierbij ook, dat wij in de Heer Blickman

een "bruggehoofd" hebben gekregen voor de bewerking van de hoofdstad, waar onze Vereniging nog zwak vertegenwoordigd is. Wij zullen trachten van onze Afdeling uit wat meer leven in de brouwerij in Amsterdam te brengen, want daar kunnen we toch wel beter voor de dag komen. Een woord van lof voor het enthousiasme van de Heer Blickman, die niet tegen de omslachtige reis van Nieuwendam naar Bergen onder ongunstige weersomstandigheden opzag, is hier zeker op zijn plaats.

Ons mede-Lid, de Heer A. Boxem uit Alkmaar, hield zijn beloofde lezing over Zeesterren. Het was een buitengewoon interessante en toch genoeglijke verhandeling over deze wonderlijke levensvorm, welke op een hogere trap van ontwikkeling staat dan algemeen wordt aangenomen. Spreker behandelde achtereenvolgens de loopmechanismen, spijsvertering, zintuigen, zenuwstelsel en voortplanting van de Zeester. Ook de wijze, waarop deze haar prooi overmeestert en tot overgave dwingt, werd uitvoerig besproken. Aan de hand van medegebrachte illustraties toonde de Heer Boxem tenslotte de ontwikkelingsvormen van de Zeester.

Natuurlijk werd ook het zee-aquarium van de Heer Ender bekeken en..... bewonderd. De inrichting van deze bak is namelijk bijzonder fraai. De aanwezigheid van een aantal Zee-anemomen uit de Middellandse Zee maakt het geheel zeer kleurig. De Heer Ender bezit een prachtig exemplaar van de Zee-chrysaant (Wasroos) en een paar bijzonder mooie rode Paarde-anemomen en Zonnerozen. De Noordzee-anemomen waren vertegenwoordigd door enige mooi uitstaande Snoertentakelsagartia's (Weduwerozen).

Namens alle aanwezigen dank ik Mevrouw Ender voor de koffie en koek. Onze volgende Bijeenkomst, oorspronkelijk vastgesteld op Vrijdagavond 18 Februari 1955, werd nader bepaald op Woensdagavond 23 Februari 1955 ten huize van ons mede-Lid, de Heer C.J. Sijpheer, te Bergen aan Zee.
K. Zaal Jr., Voorzitter/Contactman

'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN

Op Maandagavond 24 Januari 1955 hield de Afdeling 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN ("HET ZEEPAARDJE") haar maandelijks Bijeenkomst wederom in het Cultureel Centrum "De Haard" te 's-Gravenhage.

Na de opening volgde de installatie van twee nieuwe Leden, de Heren W.A. Abrams en R.H. Dammler uit 's-Gravenhage. Daarna deed onze Voorzitter mededeling van een in Augustus 1955 te 's-Gravenhage te houden tentoonstelling van aquaria en werd met algemene stemmen de Afdelingscontributie voor 1955 op f. 0,50 per maand gebracht. Vervolgens werden voor de pauze nog twee prachtige films vertoond, te weten "Het Schot is te Boord" (Haringvangst op de Noordzee) en "A Fish and a Seine Net" (Onderwateropnamen van de vangst van platvissen). Na de pauze volgde de interessante film "Imperialen 00000" (Oestercultuur in de Zeeuwse wateren). Het was een zeer geslaagde avond.
K.F. Gelink, Secr.

LEIDEN EN OMSTREKEN

Op Woensdagavond 2 Februari 1955 kwam de Afdeling LEIDEN EN OMSTREKEN bijeen ten huize van de Heer T. Tieleman. Na de bezichtiging van het zee-aquarium van de gastheer en het gebruik van een kopje thee, vertoonde de Heer Tieleman een mooie serie kleurendia's over zijn reis naar het Middellandse Zeegebied in Zuid-Frankrijk. We zagen de zonnige kusten, het heldere diepblauwe water, de grillige rotsen en... ook iets van het vele schoons, dat onder het wateroppervlak geherbergd wordt. Dr. Smith toonde keurig verpakt uit Japan afkomstig zeewier, dat aldaar gegeten wordt en de smaak van spinazie heeft. Met een genoeglijk npraatje en de verdeling van enige Heremietkreeften, medegebracht door de Heer F. Everstijn, werd de Bijeenkomst besloten.- J.H. Kroon, Secr.

THE WORLD AQUARIST

Op 23 en 24 Augustus 1952 kwamen vertegenwoordigers van bonden/verenigingen van aquariumliefhebbers uit België, Duitsland, Frankrijk, Groot Brittannië, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Saarland, Tirol en Zweden te Amsterdam bijeen en richtten aldaar "The World Federation of Aquarists" op. In Januari 1955 verscheen het eerste, keurig uitgevoerde nummer van het door deze wereldfederatie uit te geven driemaandelijks orgaan "THE WORLD AQUARIST, dat in hoofdzaak zal bevatten: nieuws over de wereldfederatie; mededelingen over congressen, tentoonstellingen, importen enz. op aquariumgebied, voorzover zij van internationaal belang zijn; personalia; uittreksels of besprekingen van tijdschriften en boeken; technische of wetenschappelijke artikelen. Het blad is in het Engels gesteld, terwijl eveneens Duits en Frans gebruikt wordt. Het eerste nummer -bestaande uit 16 pagina's en o.a. voorzien van enkele duidelijke tekeningen, alsmede een paar fraaie foto's van recente importen- beantwoordt volkomen aan de verwachting, zodat ik degenen, die op de hoogte willen blijven van het internationaal gebeuren op aquariumgebied, zou willen aanraden zich spoedig op bovengenoemd orgaan te abonneren tegen de prijs van f 3,50 -voor Nederland- per jaar. Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot The Administrative Centre of the World Federation of Aquarists, Stieltjeslaan 37 te Hilversum, Nederland. --

G.G.P. Wouda

TROPISCHE FISCHE - TROPICAL FISHES

De 2e druk van het bekende ZIERFISCH-BILDERBUCH van Dr. W. Ladiges werd onder bovenstaande naam als tweetalige uitgave -Duits en Engels- door de auteur opgedragen aan "The World Federation of Aquarists". De bespreking van inrichting en onderhoud van het aquarium wordt geïllustreerd met duidelijke foto's, terwijl het grootste deel van het 212 pagina's tellende boek bijzonderheden over en afbeeldingen van enige honderden voor het aquarium geschikte vissen, gerangschikt per werelddeel, bevat. Een hoofdstuk met bijzondere gegevens over het kweken met die vissen van de hand van Dr. G. Geisler, alsmede een index der wetenschappelijke namen besluiten dit prima verzorgde werk. Prijs DM 19,80. Uitgever: Gustav Wenzel & Sohn, Braunschweig, Duitsland.- G.G.P. Wouda

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen Voorzitter: J.P.J. Turlings, Cranjelaan 25, Rijswijk Z-H

Algemeen Secretaris: J.C. van Egdome, Breitnersingel 43, Rotterdam

(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)Algemeen Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen; giro
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

1e Alg. Commissaris: G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6 's-Gravenhage

2e Algemeen Commissaris: J.H. Kroon, Lecuwerikstraat 8, Leiden

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage